

Komplettering avseende
prioriteringar för 2016 inom ramen för
Regional handlingsplan för Europeiska
socialfonden 2014-2020 i Stockholm¹

Ersätter kapitel 3 i handlingsplan för 2015

¹ Beslutat vid partnerskapsmöte 18 juni 2015

3. Programområden

Insatser inom den regionala handlingsplanen för Europeiska socialfonden 2014-2020 har förutsättningar att stärka tillväxten i Stockholmsregionen och bidra till en hållbar stadsutveckling. Insatser inom handlingsplanen förväntas därigenom också möta de övergripande utmaningarna på arbetsmarknaden i länet.

Den regionala handlingsplanen i Stockholm omfattar två programområden i det nationella socialfondsprogrammet (PO1 och PO2). De två programområdena har investeringsprioriteringar som beskriver inriktning på insatser som kan aktualiseras. För varje programområde finns också ett kvalitativt utformat nationellt respektive regionalt mål liksom ett kvantitativt målvärde inom varje mål som den regionala handlingsplanen strävar efter att uppnå år 2020.

I Stockholmsregionen ska insatser inom programområde 1 bidra till att stärka matchning och långsiktig kompensförsörjning på arbetsmarknaden. Insatser inom programområde 2 ska bidra till att stärka individer med en underutnyttjad potential på arbetsmarknaden. Samtliga insatser som genomförs inom ramen för den regionala handlingsplanen bidrar därigenom till att stärka sammanhållningen i regionen.

- Deltagarmål Stockholm Programområde 1 – Kompetensförsörjning: 39 749
- Deltagarmål Stockholm Programområde 2 – Öka övergångarna till arbete: 13 204

Programområde 1 - Kompetensförsörjning

Investeringsprioritering 10.3

Stärka lika tillgång till livslångt lärande för alla åldersgrupper i formella, icke-formella och informella sammanhang, höja arbetskraftens kunskaper, färdigheter och kompetens och främja flexibla utbildningsvägar inklusive genom yrkesvägledning och validering av förvärvad kompetens.

Mål 1.1

Stärka kompetensen hos i huvudsak sysselsatta kvinnor och män, men även hos personer som står långt från arbetsmarknaden, i enlighet med arbetsmarknadens och den enskilda arbetsplatsens behov.

Stockholmsregionens kvalitativa mål

Stärka matchning och långsiktig kompensförsörjning på arbetsmarknaden genom kompetensutveckling som utgår från kvinnors och mäns ställning på arbetsmarknaden, verksamhetens krav och arbetsmarknadens behov av arbetskraft och kompetens.

Stockholmsregionens kvantitativa målvärde

Deltagarmål Stockholm mål 1.1

- 38 730 anställda deltagare inklusive egenföretagare
- 1 019 arbetslösa deltagare

Kompetensutveckling²

Med ett högt omvandlingstryck i ekonomin ställs stora krav på arbetsmarknadens omställningsförmåga. Inom ramen för programområdet ska satsningar göras på att förnya och utveckla kompetensen hos personer i programmets målgrupper. Med ökad kompetens stärks individens möjligheter att klara pågående strukturomvandling. Detta innebär att insatserna för kompetensutveckling inriktas på att personer i målgruppen utvecklar sin kompetens, dels sådan kompetens som är relevant utifrån arbetsmarknadens nuvarande och framtida behov, dels sett till den enskilda arbetsplatsens behov av kompetens.

Insatserna inom detta programområde ska bidra till ett hållbart arbetsliv med goda möjligheter till utveckling för både kvinnor och män samtidigt som verksamheten utvecklas positivt. I praktiken kan detta innebära insatser med syfte att utveckla såväl individernas kompetens som arbetsorganisationen, t.ex. genom att synliggöra och dokumentera kompetensöverföring mellan erfarna och nyanställda medarbetare.

Genom att kvinnor och män i de grupper som är prioriterade i programområde 2 kan delta i kompetensutvecklingsinsatserna kan även de få arbetslivserfarenhet, referenser och tillgång till ett arbetsrelevant nätverk. Samtidigt kan insatserna underlätta för de deltagande organisationerna och arbetsgivarna vad gäller att få tillgång till arbetskraft med rätt kompetens.

I vissa branscher har parterna tecknat yrkesintroduktionsavtal eller motsvarande, vilka ger möjlighet till anställningar där arbete kombineras med handledning och utbildning. Som en följd av trepartssamtalen införs fr.o.m. 2014 ett ekonomiskt stöd för yrkesintroduktionsanställningar för unga. Inom både de nationella och regionala medlen ska prioritet ges till bransch- eller partsgemensamma projektinitiativ som på motsvarande sätt syftar till att, genom kompetensutveckling och lärande på arbetsplatsen, bredda vägarna in på arbetsmarknaden för personer som saknar relevant yrkeserfarenhet och som hör till de prioriterade grupperna. Stöd till sådana kompetensutvecklingsinsatser kan, med hänsyn till EU:s statsstödsregler, enbart avse initiativ som riktar sig till personer som inte redan omfattas av det ekonomiska stödet för yrkesintroduktionsanställningar.

Målgrupp

Målgruppen för insatser inom programområde 1 är alla sysselsatta, såväl företagare som anställda, oavsett anställningsform och tidslängd och inom privat och offentlig sektor, samt verksamma inom ideell sektor. Målgruppsdefinitionen är bred i syfte att möta behov av kompetensutveckling i alla typer av verksamheter. Målgruppen för programområdet omfattar dessutom kvinnor och män som är prioriterade i programområde 2.

Givet programmets syfte att bidra till ökad tillväxt och sysselsättning, är kompetensutvecklingen i små och medelstora företag särskilt betydelsefull.

Investeringsprioritering 10.4

Förbättra utbildningens relevans för arbetsmarknaden, underlätta övergången från utbildning till arbete, förstärka yrkesutbildningssystemen och deras kvalitet, inbegripet genom mekanismer för att förutse kompetensbehoven, anpassning av kursplaner och

² Detta avsnitt anger intentionerna inom området uttryckta i det nationella socialfondsprogrammet, sid 51-52

inrättande och utveckling av arbetsbaserade system för lärande, inbegripet system med både teori och praktik och lärlingssystem.

Mål 1.2

Ökad samverkan och förstärkt koppling mellan utbildning, arbetsliv och arbetsplatsförlagt lärande.

Stockholmsregionens kvalitativa mål

Stärka matchning och långsiktig kompensationsförsörjning på arbetsmarknaden genom att utveckla och tillämpa metoder och former för samverkan vilka förstärker koppling mellan utbildning, arbetsliv och arbetsplatsförlagt lärande.

Stockholmsregionens kvantitativa målvärde

Deltagarmål Stockholm mål 1:210 projekt

Strukturer för arbetsplatsförlagt lärande och en stärkt koppling mellan utbildning och arbetsliv³

För att skapa nya och bredare vägar till jobb och förbereda ungdomar och andra nytillträdande för yrkeslivet är det viktigt att det finns kapacitet för lärande i arbetslivet. Lärande på arbetsplatsen – inom ramen för yrkesutbildning i gymnasieskolan, kommunala vuxenutbildningen och yrkeshögskolan, eller i form av en yrkesintroduktionsanställning – ger konkret och aktuell yrkeskunskap och kan även ge ett vidgat perspektiv vad gäller arbetsmarknaden och möjliga studievägar.

Arbetsplatsförlagt lärande ger även deltagarna möjlighet att skapa kontakter med potentiella framtida arbetsgivare. Ett fungerande arbetsplatsförlagt lärande utgör en central del i utvecklingen av modeller för yrkesutbildning, där samverkan mellan aktörer inom utbildning och arbetsliv är en viktig komponent. Insatser inom detta område kan förstärka de insatser som görs inom utbildningspolitikens område i syfte att utveckla samverkan mellan berörda branscher, utbildningsanordnare och myndigheter och förbättra tillgången till och kvaliteten i det arbetsplatsförlagda lärandet. Insatserna kan även avse lokala eller regionala satsningar för ökat samarbete mellan utbildningsanordnare och arbetsgivare eller branscher.

Utveckling av yrkesutbildningar kan innebära insatser som syftar till att förstärka utbildningens relevans och kvalitet, för att därigenom långsiktigt stärka kopplingen mellan utbildning och arbetsliv. Exempel på sådana insatser är olika branschinitiativ av exempelvis yrkesnämnder eller inom ramen för de olika collegekoncept som utvecklats inom flera branscher (t.ex. Vård- och omsorgscollege, samt Teknikcollege). Arbetsgivare som tar emot lärlingar och elever på arbetsplatsförlagt lärande har i flera sammanhang vittnat om betydelsen av en nära kontakt och välstrukturerad samverkan med skolans yrkeslärare. Projekt som inkluderar möjligheter till praktik och kompetensutveckling för yrkeslärare kan därför vara av stort värde för att stärka kopplingen mellan den skol- och den arbetsplatsförlagda delen av yrkesutbildningen.

Insatserna kan bl.a. ta sikte på att, utifrån behoven hos olika grupper av ungas och vuxna, utveckla metoder för arbetslivsorientering och studie- och yrkesvägledning, vilka kan bredda

³ Detta avsnitt anger intentionerna inom området uttryckta i det nationella socialfondsprogrammet, sid 55-58

yrkesvalen för kvinnor och män och öka attraktiviteten och kvaliteten i yrkesutbildningen. Insatserna kan även avse utveckling av kvaliteten hos och former för utbildning av handledare, metodstöd för den arbetsplatsförlagda delen i yrkesutbildningen, inklusive lärlingsutbildning och yrkespraktik, samt modeller för hur olika aktörer ska involveras. Det kan även handla om insatser för att förtydliga yrkesingångar och bygga upp stödstrukturer för arbetsgivare som tar emot elever för arbetsplatsförlagt lärande.

Inom programområdet är det även möjligt att initiera insatser som syftar till att utveckla standarder och kvalitetssäkring av validering av kompetens. Det kan exempelvis handla om metodutveckling som syftar till en förbättrad individanpassning av vuxenutbildning riktad till personer med kort utbildning för att utveckla s.k. nyckelkompetenser eller utveckla och pröva eller tillämpa valideringsmetoder som syftar till att förkorta studietiden för vuxenstudier. Initiativen kan vidare avse samverkan inom satsningar som berör utbildningsanordnare, företag eller branscher, t.ex. avseende utveckling och tillämpning av ett nationellt kvalifikationsramverk (NQF) inom en viss bransch.

Viktiga steg för att öka möjligheterna till lärande på arbetsplatsen har tagits inom ramen för trepartssamtalen, bl.a. i form av stöd till yrkesintroduktionsanställningar. En viktig komponent inom yrkesintroduktionsanställningarna är ett strukturerat lärande genom utbildning eller handledning i syfte att höja individens kompetens. Även i relation till yrkesintroduktionsanställningarna finns behov av att utveckla och stärka stödstrukturerna för lärande på arbetsplatsen. Utvecklade stödstrukturer kan säkerställa kvalitet i lärandet och möjliggöra för fler arbetsgivare att erbjuda arbete med ett definierat utbildningsinnehåll.

Inom programområdet ryms insatser för att bygga upp stödstrukturer på branschnivå med koppling till satsningarna för att främja yrkesintroduktionsanställningar. Stödstrukturer för ett framgångsrikt lärande på arbetsplatsen kan omfatta stöd för arbetsplatsernas planering, uppföljning och dokumentation av lärandet samt tillgång till kompetenta handledare.

Projekt inom området kan avse utveckling av kompetensprofiler och valideringsmodeller för olika yrken, och utveckling av system för certifiering av aktörer som kan bistå arbetsplatser med att upprätta utbildningsplaner och följa upp lärandet. Projekten kan även avse utveckling av branschkriterier för handledarutbildningar och certifiering av sådana handledarutbildningar som motsvarar branschens krav. Även projekt som avser vidareutveckling av regional samverkan för att stödja lärande på arbetsplatserna kan omfattas av programområdet. Att säkra kvaliteten i det lärande som sker på arbetsplatsen inom ramen för yrkesintroduktionsanställningar och i det arbetsplatsförlagda lärandet som sker inom den gymnasiala yrkesutbildningen handlar i stor utsträckning om samma sak. Projekt inom programområdet kan därför med fördel vara inriktade på att utveckla samverkan och ta till vara möjliga synergieffekter mellan dessa båda former av lärande på arbetsplatsen.

Modellen med yrkesintroduktion kan ge nya vägar till jobb för fler arbetslösa med svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Inom ramen för detta programområde är det därför också möjligt att bygga upp stödstrukturer för lärande på arbetsplatsen för personer som inte omfattas av det statliga stödet för yrkesintroduktionsanställningar.

Projekt inom hela programområdet kan även omfatta insatser för att höja kompetensen i projektet i form av pedagogiskt stöd, stöd för att ta tillvara kunskaper från forskning om lärande och arbetsorganisation samt stöd för att underlätta kompetensanalys och karriärväxling.

Målgrupp

Målgruppen för insatser omfattar

- organisationer
- myndigheter
- företag
- andra arbetsgivare inom privat, offentlig och ideell sektor.

Stockholmsregionens prioriteringar inom Programområde 1 år 2016

Byggsektorn i Stockholmsregionen står inför stora utmaningar under den innevarande programperioden. Länsstyrelsens årliga bostadsenkät visar att kommuner förväntar att drygt 20 000 bostäder ska börja byggas i länet under 2015, för att under 2016 öka till närmare 22 000. Som jämförelse påbörjades under 2009 byggnation av drygt 5 000 bostäder i länet. Därtill kommer andra byggprojekt. Utöver nybyggnation och renovering av bostäder kommer trycket att öka på byggandet även inom trafik- och hälsovårdsektorn som följd av Stockholmsförhandlingen och andra planerade trafiksatsningar samt landstingets investeringar i framtids hälso- och sjukvård. Landstinget slår i sin budget fast en investeringsram på 73 miljarder kronor för perioden 2015-2019.

2011 kom länsstyrelsen med rapporten Stockholm 2020 – en utbildnings- och arbetsmarknadsprognos som prognostiserade att det med dåvarande förväntningar på byggande inte skulle uppstå problem vad gäller kompetensförsörjning för gymnasial utbildade inom Bygg och anläggningen och civilingenjörer (väg och vatten, byggnad, lantmäteri). Men för kategorierna högskoleingenjörer och arkitekter skulle det uppstå brist på kompetens redan 2015. Dessutom konstaterade KSL en minskning av antal gymnasieelever inom Bygg och anläggningen på 40 % under perioden 2011-2014 i sin regionala uppföljning av gymnasieutbildningar.

Med de nya siffrorna för bostadsbyggande för 2015, som är fyra gånger större än 2009, samt de ökade investeringar inom trafik och hälso- och sjukvård, kommer efterfrågan för arbetskraft inom byggsektorn successivt att ökas under innevarande programperioden. Ett arbete med en ny utbildnings- och arbetsmarknadsprognos är planerad.

Arbetsförmedlingen visar att det den 30 april 2015 fanns 4 534 arbetssökande registrerade inom samtliga byggsektorer, varav 7 % kvinnor, 46 % utrikesfödda samt 25 % funktionsnedsatta. I dagsläge har bara 43 % av dessa arbetssökande säkrade matchningsunderlag. I rapporten Hur ser det ut? som landstinget och länsstyrelsen tog fram 2011 visades att byggbranschen hade 20 % anställda med utländsk bakgrund, mot 31 % personer med utländsk bakgrund i arbetsföråldern under 2010. Därutöver har byggbranschen under alla åren varit en mansdominerande bransch. Att inkludera arbetskrafter från flera samhällsgrupper anses vara en del av lösningen för att klara kompetensutvecklingen inom branschen.

Kampanjen Stoppa machokulturen anger på sin hemsida att byggbranschen "står just nu inför rekryteringsproblem och kompetensbrist. Jämställdhet och jämnare könsfördelning är en potentiell lösning. Det skulle låta branschen utvecklas och växa. Kvaliteten kan förbättras och byggandet och tillväxten i landet kan öka."

Mot denna bakgrund är den huvudsakliga inriktningen 2016 inom Europeiska socialfondens programområde 1 i Stockholm inriktad mot

"Kompetensutveckling inom byggsektorns olika branscher för att skapa en inkluderande arbetsmarknad där kompetensutveckling tillgodser de behov som finns."

Insatser ska syfta till att stärka kompetensen hos personal för att rekrytera, leda och arbeta på en byggarbetsplats som kännetecknas av mångfald och likabehandling. En ambition är vidare att potentialen hos prioriterade målgrupper inom programområde 2 kan användas för matchning mot arbete för att därmed möta kompetensbehoven. Inom denna prioritering bedöms det även finnas ett behov av strukturpåverkande projekt utan deltagare med fokus på utbildningsstrukturen inom byggsektorn enligt ambitionerna inom programområde 1, mål 1.2.

Det är önskvärt att främja synergier med satsningar inom byggsektorn inom ramen för Socialfondens programområden 2 och med projekt avseende hållbar stadsutveckling inom ramen för Regionalfondsprogrammet i Stockholm.

Programområde 2 – Öka övergångarna till arbete

Investeringsprioritering 8.1

Tillgång till anställning för arbetssökande och icke-förvärvsarbetande, inbegripet långtidsarbetslösa och personer som befinner sig långt från arbetsmarknaden, samt genom lokala sysselsättningsinitiativ och stöd till arbetstagarnas rörlighet.

Mål 2.1

Kvinnor och män som står långt från arbetsmarknaden ska komma i arbete, utbildning eller närmare arbetsmarknaden.

Stockholmsregionens kvalitativa mål

Tillämpa och utveckla metoder som bidrar till att kvinnor och män som står långt från arbetsmarknaden med en underutnyttjad potential utvecklas och kommer i arbete, utbildning eller kommer närmare arbetsmarknaden.

Stockholmsregionens kvantitativa målvärde

Deltagarmål Stockholm mål 2:1

- 4 401 arbetslösa deltagare

Öka övergångarna till arbete⁴

Socialfondens medel i programområde 2 ska användas till att tillämpa, pröva eller utveckla metoder för att öka övergångarna till arbete. Insatserna ska vara i linje med den nationella arbetsmarknadspolitikerna och syfta till att förstärka och utveckla denna.

⁴ Detta avsnitt anger intentionerna inom området uttryckta i det nationella socialfondsprogrammet, sid 55-58

Insatser inom programområde 2 kan göras med en hög grad av individanpassning. Samverkan är ett viktigt inslag och insatser som innefattar en bred, utvecklad och relevant samverkan ska prioriteras. Projekt som innefattar samverkan med Arbetsförmedlingen bör särskilt prioriteras. Andra viktiga projektaktörer, vid sidan av Arbetsförmedlingen, är enskilda kommuner, Sveriges Kommuner och Landsting, utbildningsområdets aktörer, Försäkringskassan och andra berörda myndigheter, arbetsmarknadens parter och aktörer inom den ideella sektorn, bl.a. den sociala ekonomin.

Insatserna inom programområdet kan inriktas på utbildning, praktik och arbete, men vid behov även rehabilitering och förberedande insatser som t.ex. validering av tidigare arbetslivserfarenhet och kompetens. Insatser kan bl.a. ske inom ramen för relevanta arbetsmarknadspolitiska program eller i övrigt inom Arbetsförmedlingens verksamhet. Inom programområdet ges också möjlighet till projekt rörande matchning.

Ökad sysselsättning i de prioriterade grupperna kan även främjas genom insatser som bidrar till entreprenörskap och företagande, t.ex. attitydpåverkande insatser för entreprenörskap och nyföretagande.

Målgrupp

Målgruppen för insatser omfattar

- unga (15–24 år),
- långtidsarbetslösa (mer än tolv månader)
- nyanlända invandrare,
- personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga
- personer som är eller har varit sjukskrivna och har behov av stöd för återgång i arbete

Insatser inom programområdet kan även omfatta personer verksamma inom den privata, den offentliga och den ideella sektorn, vilka inom sina respektive verksamheter kan bidra till att stärka övergången till arbete för kvinnor och män i de prioriterade grupperna. Det kan t.ex. handla om medverkan i metodutveckling eller deltagande i kompetensutveckling som rör en viss metodik inom ramen för ett projekt. För att stärka arbetsgivarens möjligheter att erbjuda arbete eller praktik kan utbildning för sysselsatta i t.ex. handledning och anpassning av arbetets innehåll och organisering ha stor betydelse.

Investeringsprioritering 8.2

Varaktig integration på arbetsmarknaden för ungdomar, särskilt de som inte arbetar eller studerar, inklusive ungdomar som löper risk för social utestängning och ungdomar från marginaliserade grupper, vilket inbegriper genomförandet av ungdomsgarantin.

Mål 2.2

Underlätta etableringen i arbetslivet och öka deltagandet i utbildning för unga (15-24 år) kvinnor och män.

Stockholmsregionens kvalitativa mål

Tillämpa och utveckla metoder som underlättar för unga kvinnor och män med en underutnyttjad potential att etablera sig i arbetslivet och delta i utbildning.

Stockholmsregionens kvantitativa målvärde

Deltagarmål Stockholm mål 2:2

- 5 868 arbetslösa deltagare

Ungas etablering i arbetslivet och deltagande i utbildning⁵

Socialfondens medel ska användas till att tillämpa, pröva eller utveckla, metoder och arbets sätt för att öka övergångarna till arbete. Insatserna ska vara i linje med den nationella arbetsmarknadspolitiken. Insatserna inom programmet möjliggör en högre grad av individanpassning och att insatserna i större utsträckning kan göras i samverkan mellan olika aktörer.

Insatser inom denna del av programområde 2 ska syfta till att stärka ungas etablering på arbetsmarknaden. Stöd kan ges till insatser med inriktning mot att minska gruppen unga kvinnor och män som hamnat i ett utanförskap och till insatser för att förebygga att unga hamnar i ett utanförskap. Unga utan fullföljd gymnasieutbildning har en särskilt utsatt position på arbetsmarknaden. Inom detta tematiska mål är därför insatser möjliga som syftar till att deltagarna fullföljer sina gymnasiestudier eller på annat sätt förbereder sig för ett yrkesliv. Insatser för unga som inte fullföljt sina gymnasiestudier eller som varken arbetar eller studerar ska prioriteras.

Kommunerna har ansvar för att följa upp och hålla kontakt med ungdomar som inte fyllt 20 år, och som inte genomför eller har fullföljt en utbildning inom nationella program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan, i syfte att erbjuda dem lämpliga individuella åtgärder. Insatserna inom detta tematiska mål bör komplettera åtgärderna inom ramen för kommunernas informationsansvar. Insatserna kan också komplettera ordinarie arbetsmarknadspolitiska program så att dessa i ökad utsträckning når ut till ungdomar som varken arbetar eller studerar, bl.a. genom uppsökande aktiviteter.

Exempel på insatser är anordnande av feriearbete, praktikplatser, inklusive insatser riktade till arbetsgivare, och arbetsplatsförlagda utbildningsinsatser. Arbetsförmedlingen, tillsammans med andra aktörer, kan med stöd från Socialfonden förbättra sitt sätt att arbeta med vägledning, handledning och praktikplatser eller pröva olika sätt att arbeta med sysselsättningsinsatser. Ett exempel kan vara insatser som prövar metoder för att bryta könsstereotypa arbetsroller och breddar yrkesvalen för unga kvinnor respektive män.

Förebyggande insatser är angelägna för att motverka att ungdomar hamnar i utanförskap. Socialfonden ska stödja insatser som syftar till att utveckla arbetet med att motverka och förebygga elevers avhopp från gymnasieskolan. Sådana insatser kan bl.a. inriktas på att utveckla, pröva och tillämpa nya metoder och arbets sätt, eventuellt i kombination med till insatsen direkt relaterad kompetensutveckling, för lärare, studie- och yrkesvägledare, elevhälsan, arbetskonsulenter och andra berörda som i sina yrkesroller kan bidra till att förebygga framtida skolavhopp. Insatserna för att förebygga skolavhopp från gymnasieskolan och för att stärka kopplingen mellan utbildning och arbetsliv kan även omfatta t.ex. studie- och yrkesvägledning inom grundskolan. Socialfonden har under programperioden 2007–2013 finansierat satsningar på att förebygga skolavhopp vilka det är viktigt att dra lärdom av. Förebyggande insatser kan vara nationella, regionala eller lokala

⁵ Detta avsnitt anger intentionerna inom området uttryckta i det nationella socialfondsprogrammet, sid 67-68

och ska genomföras i samverkan mellan berörda aktörer såsom kommuner, Arbetsförmedlingen, Statens skolverk, Myndigheten för delaktighet och andra relevanta myndigheter samt utbildningsanordnare och arbetsmarknadens parter.

Målgrupp

Insatserna ska riktas till unga kvinnor och män (15–24 år). Insatser inom programområdet kan även omfatta personer verksamma inom den privata, den offentliga och den ideella sektorn, vilka inom sina respektive verksamheter kan bidra till att stärka övergången till arbete för personer i de prioriterade grupperna. Det kan t.ex. handla om medverkan i metodutveckling eller deltagande i kompetensutveckling som rör en viss metodik inom ramen för ett projekt. Utbildning för sysselsatta i t.ex. handledning och anpassning av arbetets innehåll och organisering kan ha stor betydelse för arbetsgivarens möjligheter att erbjuda arbete eller praktik.

Investeringsprioritering 9.1

Aktiv delaktighet, inklusive för att främja lika möjligheter, aktivt deltagande samt förbättra anställningsbarheten.

Mål 2.3

Kvinnor och män som står särskilt långt från arbetsmarknaden ska komma i arbete, utbildning eller närmare arbetsmarknaden.

Stockholmsregionens kvalitativa mål:

Tillämpa och utveckla metoder som bidrar till att kvinnor och män som står särskilt långt från arbetsmarknaden med en underutnyttjad potential utvecklas och kommer i arbete, utbildning eller kommer närmare arbetsmarknaden.

Stockholmsregionens kvantitativa målvärde

Deltagarmål Stockholm mål 2:3

- 2 934 arbetslösa deltagare

Aktiv inkludering för att öka deltagarnas anställningsbarhet⁶

I likhet med insatserna inom tematiskt mål 8 ska insatserna inom tematiskt mål 9 syfta till att tillämpa, pröva eller utveckla metoder och arbetssätt för att öka övergångarna till arbete.

Insatserna ska vara i linje med den nationella arbetsmarknadspolitiken. Programmet möjliggör en högre grad av individanpassning i insatserna jämfört med ordinarie arbetsmarknadspolitiska insatser och att insatserna i större utsträckning kan göras i samverkan mellan olika aktörer.

Insatserna inom detta tematiska mål syftar till att bredda arbetsmarknaden, bl.a. genom socialt företagande och annan verksamhet på ideell grund. Sociala företag liksom ideell verksamhet har en viktig roll när det gäller att skapa nya innovativa vägar in i arbetslivet för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden, t.ex. genom arbetsintegrerande sociala företag. Sådana verksamheter skapar möjligheter till rehabilitering, arbetsträning och förrehabilitering och återgång till arbete för personer som står långt från arbetsmarknaden på grund av nedsatt arbetsförmåga eller långvarig sjukdom, och som har behov av omställning till nytt arbete.

⁶ Det kursiverade avsnittet anger intentionerna inom området uttryckta i det nationella socialfondsprogrammet, sid 72-73

Personer som står långt från arbetsmarknaden har i många fall en sammansatt problematik, med arbetslöshet i kombination med t.ex. ohälsa eller funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Unga med funktionsnedsättning, inte minst kvinnor och män som beviljats aktivitetsersättning, och utrikes födda som saknar arbetslivserfarenhet från såväl hemlandet som från Sverige löper en särskilt stor risk för att långvarigt stå utanför arbetsmarknaden. I dessa sammanhang krävs samordnade insatser från flera aktörer för att individerna ska få det stöd som de behöver för att komma in och stanna kvar i arbetslivet. Här kan det i vissa fall vara ändamålsenligt att utveckla metoder direkt anpassade för kvinnor respektive män utifrån deras skilda livsvillkor. Det kan också handla om att utveckla insatser för personer där arbete är en viktig förutsättning för att komma ur missbruk eller kriminalitet. Det är därför angeläget att utveckla väl fungerande former för systematisk samverkan mellan kommunen (socialtjänst, arbetsmarknadsförvaltning och skola), hälso- och sjukvården, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Samordningsförbunden, Kriminalvården och andra relevanta aktörer.

Insatser kan också syfta till att skapa en inkluderande och jämställd arbetsmarknad genom att t.ex. påverka attityder hos arbetsgivare och stödja dem i deras arbete för att utveckla rutiner och metoder som främjar lika möjligheter på arbetsplatsen, en jämn könsfördelning i olika yrken och säkerställer att diskriminering inte förekommer. Det kan också innebära insatser för att uppnå en god psykosocial och fysisk arbetsmiljö som ökar tillgängligheten, i vid mening, på arbetsplatsen. I samband med insatser som syftar till att skapa mer tillgängliga arbetsplatser kan med fördel uppmärksammas möjligheten att utnyttja de ekonomiska stöd till arbetsgivare som Arbetsförmedlingen erbjuder, t.ex. vid anställning av personer med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

Målgrupp

Insatserna ska riktas till kvinnor och män som

- är unga (15–24 år),
- är långtidsarbetslösa (mer än tolv månader),
- är nyanlända invandrare,
- är utanför arbetsmarknaden (mer än tolv månader)
- har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, eller
- är eller har varit sjukskrivna och har behov av stöd för återgång i arbete.

Inom denna investeringsprioritet ska insatserna riktas till kvinnor och män som står särskilt långt ifrån arbetsmarknaden som en följd av att de har en sammansatt problematik med arbetslöshet i kombination med t.ex. ohälsa eller funktionsnedsättning.

Insatser inom programområdet kan även omfatta personer verksamma inom den privata, den offentliga och den ideella sektorn, vilka inom sina respektive verksamheter kan bidra till att stärka övergången till arbete för kvinnor och män i de prioriterade grupperna. Det kan t.ex. handla om medverkan i metodutveckling eller deltagande i kompetensutveckling som rör en viss metodik inom ramen för ett projekt. Utbildning för sysselsatta i t.ex. handledning och anpassning av arbetets innehåll och organisering kan ha stor betydelse för arbetsgivarens möjligheter att erbjuda arbete eller praktik.

Stockholmsregionens prioriteringar inom Programområde 2 år 2016

Enligt Arbetsförmedlingen är det personer med högst förgymnasial utbildning, unga (18-24 år) och utrikes födda som har de högsta arbetslöshetsnivåerna i Stockholms län. Vid slutet av oktober 2014 tillhörde omkring 70 procent av samtliga inskrivna arbetslösa en eller flera utsatta grupper. Förenande för dessa grupper är, trots mycket stora variationer mellan de individer som ingår, att de bedöms löpa högre risk att hamna i långa tider i arbetslöshet.

För att kunna stödja individer att möta kraven på den reguljära arbetsmarknaden, alternativt möjliggöra ett anpassat arbete eller studier, behövs en palett av olika insatser som möter individernas olika behov. Rehabiliteringsansvaret är dock uppdelat på flera sektorer där varje aktör bedriver insatser utifrån egna uppdrag och ansvar. Samtidigt är de olika aktörernas insatser beroende av varandra för att en välfungerande rehabilitering ska komma till stånd.

I syfte att kunna utjämna kunskapsklyftorna och höja bildnings- och utbildningsnivån behövs studieformer som kompletterar ungdomsgymnasiet. Folkbildningen sägs traditionellt sett ha tre funktioner, dels utveckla och sprida kunskap, dels en roll som vuxenutbildare, dels kulturbärare. Folkbildningen uppfattas också som en form för att motverka utanförskap bland de grupper som inte deltar i formella utbildningar, och därigenom som ett sätt att försöka utjämna utbildningsklyftor i samhället. (Ur betänkande av Folkbildningsutredningen, Folkbildningens samhällsvärden, 2012)

I gruppen utrikesfödda i Stockholms län uppgick antalet öppet arbetslösa till 24 582 personer i maj 2015. Antalet öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd var vid samma tidpunkt 40 802. I maj 2015 var 2 768 personer inskrivna i Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag och öppet arbetslösa i Stockholm län.

Det tar fortfarande lång tid för nyanlända utrikesfödda att göra sin kompetens gällande på regionens arbetsmarknad. Insatser behövs för att långsiktigt säkra att nyanländas etablering på arbetsmarknaden sker inom rimligt tid. Vidare behövs insatser för att säkra att individernas kompetens tas tillvara för ett inträde på arbetsmarknaden, oavsett om man är nyanländ eller bott längre i regionen.

Enligt Arbetsförmedlingens prognos för Stockholms arbetsmarknad 2015 väntas Stockholms sysselsättningstillväxt vara den högsta i riket även framöver. Samtidigt upplever flera branscher brist på arbetskraft. Framför allt väntas sysselsättningen öka starkt inom hotell- och restaurangverksamhet, personliga och kulturella tjänster samt byggverksamheten. Det finns en tydlig potential för vissa grupper att i högre grad delta i arbetskraften än vad som idag är fallet. Det behövs satsningar för att säkerställa kompetensen som efterfrågas hos arbetsgivarna men också satsningar för att ta till vara den potential som idag inte utnyttjas, främst hos utrikes födda.

Mot denna bakgrund är de huvudsakliga inriktningarna 2016 inom Europeiska socialfondens programområde 2 i Stockholm inriktade mot att

”Bidra till att framtida kompetensbehov inom regionens bristyrken tillgodoses genom att använda kompetens hos personer som idag står utanför arbetsmarknaden, framför allt utrikes födda.”

”Bidra till att aktörerna inom välfärdsektorn, inklusive den sociala ekonomin, samordnar sina insatser för att möjliggöra adekvat och effektivt stöd till personer med samordnade rehabiliteringsbehov och som står längst ifrån arbetsmarknaden.”

Insatser ska syfta till att främja samverkan mellan aktörer för att utveckla mer effektiva strukturer för att matcha befintlig kompetens med kompetensbehov på regionens arbetsmarknad. Ambitionen är att vidareutveckla samverkan mellan regionens aktörer och Arbetsförmedlingen, bland annat inom ramen för myndighetens etableringsuppdrag för nyanlända utrikesfödda. Det finns även möjligheter att koppla detta till den nationella satsningen på så kallade snabbspår.

Insatserna ska syfta till att främja samverkan mellan aktörer för att utveckla effektiva metoder för att skapa insatser som ger långvarig sysselsättning för personer som är permanent arbetslösa och som inte har förutsättningar för lönearbete på marknadens villkor.

Det är önskvärt att främja synergier med satsningar på byggsektorn inom ramen för Socialfondens programområde 1 och med projekt avseende hållbar stadsutveckling inom ramen för Regionalfondsprogrammet i Stockholm.